

Θεσσαλονίκη, Τρίτη 20 Σεπτεμβρίου 2016

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Δύο μεγάλες εκθέσεις τον Οκτώβριο στο Τελλόγλειο

«Ο Ντελακρουά σκηνοθετεί το '21» και

«Ο Φιλιπποτό δημιουργεί το Πανόραμα της Πολιορκίας του Παρισιού»

Το ζήτημα των ελληνογαλλικών σχέσεων τον 19ο αιώνα μέσα δύο σημαντικές ιστορικές στιγμές για την Ελλάδα και τη Γαλλία, την Επανάσταση του 1821 και την Πολιορκία του Παρισιού το 1870, φωτίζουν οι δύο μεγάλες διοργανώσεις που θα παρουσιάσει τη νέα σεζόν το Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών Α.Π.Θ. Πρόκειται για τις εκθέσεις «Ο Ντελακρουά σκηνοθετεί το '21» και «Ο Φιλιπποτό δημιουργεί το Πανόραμα της Πολιορκίας του Παρισιού», που θα εγκαινιαστούν παράλληλα. Τα εγκαίνια θα γίνουν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, Προκόπη Παυλόπουλο, την Τρίτη 18 Οκτωβρίου 2016.

Οι δύο αυτές διοργανώσεις πραγματοποιούνται υπό την αιγίδα της Ελληνικής και Γαλλικής Προεδρίας της Δημοκρατίας και σε συνεργασία με μουσεία και πολιτιστικούς οργανισμούς της Ελλάδας και της Γαλλίας. Η γενική γραμματέας του Δ.Σ. του Τελλογλείου, καθηγήτρια του ΑΠΘ, Αλεξάνδρα Γουλάκη – Βουτυρά, έχει τη γενική ευθύνη των εκθέσεων.

«Ο Ντελακρουά σκηνοθετεί το '21»

Αφετηρία για την έκθεση «Ο Ντελακρουά σκηνοθετεί το '21» αποτελεί η παρουσίαση δύο εμβληματικών έργων του μεγάλου Γάλλου ζωγράφου, που σχετίζονται με τον

Ρομαντισμό και τον Φιλελληνισμό: «Οι Σφαγές της Χίου», έργο του 1824 και «Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου», έργο του 1826.

Η έκθεση προτείνει μια πρωτότυπη ανάγνωση των δύο έργων του Ντελακρουά μέσα από αντίγραφα: το πρώτο σε φυσικό μέγεθος (περ. 4,5 X 3,5 μ.) από τον Ευάγγελο Ιωαννίδη, έργο με ιδιαίτερη ιστορική σημασία, που φυλάσσεται στο Βυζαντινό Μουσείο Χίου και το δεύτερο σε μια ενδιαφέρουσα εκδοχή από τον Δ[...] Βασιλείου, που βρίσκεται στο Ιστορικό Μουσείο Αθηνών.

Αν και δεν επισκέφθηκε ποτέ την Ελλάδα, ο Ευγένιος Ντελακρουά (Eugène Delacroix, 1798-1863) συγκινήθηκε από τον απόηχο του δράματος των δύο τραγικών εξεγέρσεων, όπως το κατέγραψαν ο Ουγκό, ο Μπάιρον και άλλοι φιλέλληνες, μετατρέποντας τα έργα του σε σύμβολα της εξέγερσης των Ελλήνων.

«Δεν πρόκειται για μια έκθεση φιλελληνικών έργων του Ντελακρουά, ούτε για μια εικονογράφηση του αγώνα του '21 ή μια εικαστική προσέγγιση της ζωγραφικής του ρομαντισμού», διευκρινίζει η κ. Βουτυρά και προσθέτει: «Πρόκειται για την ευφύια και δημιουργικότητα ενός μεγάλου καλλιτέχνη που κατορθώνει «σκηνοθετώντας» το θέμα θύτη - θύματος να ξεφεύγει από τη στενή εντοπιότητα, την περιστασιακή αναφορά και να μετατρέπει το έργο σε διαμαρτυρία που ενέχει την επικοινωνιακή δυναμική μιας αφίσας ή ακόμη ενός συμβόλου. Η έκθεση Ντελακρουά, ξεφεύγοντας από μια εικαστική ή ιστορική καθαρά ανάλυση, οδηγεί τον θεατή να ανακαλύψει τον τρόπο δημιουργίας, οργάνωσης, λειτουργίας και τελικά ακτινοβολίας ενός πολυσήμαντου έργου τέχνης».

Για την έκθεση μεταφέρονται από το Παρίσι και την Αθήνα πρωτότυπα έργα του Ντελακρουά, καθώς και το αντίγραφο των «Σφαγών της Χίου» του Ευάγγελου Ιωαννίδη από το Βυζαντινό Μουσείο Χίου. Παρουσιάζεται επίσης από τη βιβλιοθήκη Κοραή Χίου και το Μουσείο Αργέντη αρχαικό υλικό για την καταστροφή της Χίου από δύο πλευρές: επιστολή του Κοραή προς τον Βαρβάκη που εκλιπαρεί για την εξαγορά αιχμαλώτων, μαρτυρίες διασωθέντων, αλλά και το κείμενο-μαρτυρία του Βαχίτ Πασά, αυτού που εκτέλεσε την εντολή για τη βίαιη καταστολή των Χίων. Εκδόσεις του Μπάιρον, του Voutier, που είχε πιθανότατα στην κατοχή του ο Ντελακρουά, ενδυμασίες και συνοδευτικά αντικείμενα από το Μουσείο Delacroix στο Παρίσι, από το Ιστορικό Μουσείο της Αθήνας αποκαλύπτουν το υπόβαθρο της

δημιουργίας των έργων. Χαρακτικά του Αγώνα με φιλελληνικά θέματα για άλλα σημαντικά γεγονότα (όρκος του Μπότσαρη, θάνατος του Μπότσαρη, έξοδος του Μεσολογγίου κτλ.), η πραγμάτευση του θέματος των Σφαγών από τον Χιώτη λόγιο Κωνσταντίνο Κανελλάκη και από τον Thomas Barker, αντίγραφο τοιχογραφίας για την έπαυλη στο Bath (Doric House), παρουσιάζουν άλλες εκδοχές του θέματος, αναδεικνύοντας τον Ντελακρουά ως τον αδιαμφισβήτητο υμνητή της ελληνικής Επανάστασης.

Μεγάλο επικό έργο της Βάνας Ξένου (1990) εμπνευσμένο από τις Σφαγές της Χίου του Ντελακρουά συμπληρώνει την έκθεση, παρουσιάζοντας έναν σύγχρονο ευρύ προβληματισμό για την αμφίδρομη σχέση μεταξύ Ανατολής και Δύσης, την υπέρβαση στη χρήση ενός έργου του παρελθόντος και τη μετάλλαξή του σε νέα δημιουργία.

Συνεργάζονται: Εθνικό Μουσείο Ευγένιου Ντελακρουά, Παρίσι, Εθνική Πινακοθήκη – Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο Αθηνών, Κεντρική Βιβλιοθήκη ΑΠΘ (Συλλογή Τρικόγλου), Βιβλιοθήκη Κοραή Χίου - Μουσείο Αργέντη, Βυζαντινό Μουσείο Χίου (Εφορεία Αρχαιοτήτων Χίου), συλλέκτες και ιδιώτες.

Προετοιμασία έκθεσης – καταλόγου: Θέμις Βελένη, Παναγιώτης Κουρνιακός, Χριστίνα Τσαγκάλια.

Διάρκεια έκθεσης: 18 Οκτωβρίου 2016 - 31 Ιανουαρίου 2017

«Ο Φιλιποτό δημιουργεί το Πανόραμα της Πολιορκίας του Παρισιού»

Ένα από τα ελάχιστα σωζόμενα ζωγραφικά πανοράματα του 19ου αιώνα, που ανήκει στη συλλογή του Τελλογλείου και απεικονίζει μία από τις κρισιμότερες μάχες του Γαλλοπρωσικού Πολέμου, πρωταγωνιστεί στην έκθεση «Ο Φιλιποτό δημιουργεί το Πανόραμα της Πολιορκίας του Παρισιού».

Το αποσπασματικά σωζόμενο έργο φιλοτεχνήθηκε από τον Γάλλο ζωγράφο Henri Felix Emmanuel Philippoteaux σε συνεργασία με τον νεαρό γιο του Paul, εκτέθηκε σε μια ροτόντα στα Ηλύσια Πεδία (1872) και συσχετίστηκε με δύο σημαντικά γεγονότα της εποχής: τον Γαλλοπρωσικό Πόλεμο (1870-1871) και τους Πρώτους Σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας (1896).

Το πανόραμα απεικονίζει την υπεράσπιση του φρουρίου του Issy από τους αποκλεισμένους Γάλλους μαχητές, που δέχονταν τους συνεχείς βομβαρδισμούς του Πρωσικού πυροβολικού (1871).

Η απήχηση του έργου στο γαλλικό κοινό ήταν τέτοια που οι δύο ζωγράφοι και το συνεργείο τους υποχρεώθηκαν να φιλοτεχνήσουν δύο αντίγραφα (1876), τα οποία περιόδευσαν στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ. Ένα από αυτά έφτασε στην Αθήνα, λίγες μέρες πριν από την έναρξη της πρώτης Ολυμπιάδας. Φιλοξενήθηκε σε μία ροτόντα, η οποία βρισκόταν ακριβώς έξω από το Παναθηναϊκό Στάδιο. Παρά τις αντιδράσεις της ελληνικής βασιλικής οικογένειας, που επιθυμούσε την κατεδάφιση του κτιρίου, το πανόραμα παρέμεινε στη θέση αυτή τουλάχιστον ως το 1915. Στη συνέχεια τα ίχνη του έργου χάθηκαν ως τις αρχές της δεκαετίας του '70, οπότε αγοράστηκε από το ζεύγος Τέλλογλου.

Ο Ντελακρουά δήλωνε ο ίδιος ότι αγαπούσε ιδιαίτερα τα Πανοράματα που απέδιδαν τα γεγονότα με ιδιαίτερα εντυπωσιακό τρόπο για τον θεατή – καινοτομία συνεχούς κυκλικής απόδοσης του θέματος που είναι αδύνατο να συλλάβει συνολικά το μάτι χωρίς να κινηθεί ο θεατής στο κέντρο του έργου. Δεν πρόλαβε να δει το Πανόραμα του Φιλιποτό (1870) που αρχικά είχε στηθεί σε ροτόντα στα Ηλύσια Πεδία, αλλά σίγουρα είχε δει στο Παρίσι στα νιάτα του το Πανόραμα της Πόλης των Αθηνών (1821), το Πανόραμα της Ναυμαχίας του Ναυαρίνου (1827), λίγο μετά από το σπουδαίο του έργο «Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου».

Στην έκθεση παρουσιάζονται τα σωζόμενα τμήματα του πανοράματος της Πολιορκίας του Παρισιού που βρίσκονται στη συλλογή του Τελλογλείου Ιδρύματος Τεχνών Α.Π.Θ. Πλαισιώνονται από πίνακες διαπρεπών Γάλλων ζωγράφων του 19ου αιώνα (π.χ. Ετιέν - Προσπέρ Μπερν-Μπελκουρ, Πωλ Λουί Ναρσίς Γκρολερόν, Ανρί Φελίξ Εμανουέλ Φιλιποτό) προερχόμενων από τις συλλογές του Μουσείου του Στρατού στο Παρίσι (Musée de l'Armée-Invalides), που αποτυπώνουν σκηνές του Γαλλοπρωσικού πολέμου και παρουσιάζονται για πρώτη φορά στη χώρα μας, ένα οπτικό παιχνίδι-ξύλινο πανόραμα (Μακεδονία, 1920) από το Μουσείο Μπενάκη, μια μακέτα του πανοράματος κατασκευασμένη ειδικά για την έκθεση και πλούσιο εποπτικό υλικό (π.χ. από το Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών-Μουσείο Βούρου Ευταξία).

Στόχος της έκθεσης είναι να παρουσιάσει στο ελληνικό κοινό την εξέλιξη του μέσου, δηλαδή του πανοράματος που αποτελεί πρόδρομο του σύγχρονου κινηματογράφου, με επίκεντρο αυτό της συλλογής του Τελλογλείου, που συνδέει δύο χώρες, τη Γαλλία και την Ελλάδα, σε δύο κρίσιμες στιγμές της ιστορίας τους, τον Γαλλοπρωσικό πόλεμο (1870-1871) και τους πρώτους Σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες (1896), υπογραμμίζοντας τις μεταξύ τους πολιτιστικές προσεγγίσεις με άξονα την τέχνη.

Προετοιμασία έκθεσης–καταλόγου: Χριστίνα Τσαγκάλια

Συντήρηση – τεχνική διερεύνηση: Δήμητρα Λαζίδου

Διάρκεια έκθεσης: 18 Οκτωβρίου 2016 – 31 Ιανουαρίου 2017

ΚΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

